

Būt pašam savā ādā. 'Purvīša balvas' nominante Daiga Krūze

Bauskā 1980.gadā dzimusī Daiga Krūze ir laikmetīgās glezniecības pārstāve, kura tiek uzskatīta par vienu no spilgtākajām latviešu jaunās paaudzes māksliniecēm ar izteiktu rokrakstu.

2011. gadā to novērtēja arī starptautiska žūrija, un Krūze tika nominēta Honkongā un Londonā dibinātajai Eiropas Mākslas balvai (The Sovereign European Art Prize 2011) - no 300 pretendentiem tika izraudzīti 30 finālisti, kuru darbi piedalījās izstādē Stambulā.

Pirmo personālizstādi "100% vilšanās" māksliniece sarīkoja 2004. gadā (kopā ar Krišu Salmani) tūlīt pēc Latvijas Mākslas akadēmijas beigšanas. 2008. gadā Krūze tika izvirzīta "Purvīša balvai" par solo skati "Kontaktpersona" Rīgas Mākslas Telpā. Šā gada aprīlī māksliniece "Purvīša balvai" tika izvirzīta atkārtoti. Šoreiz Daiga Krūze balvas fināla atlasei ir nominēta par izstādi "Slēpnis".

Izvirzot Krūzes veikumu personālizstādē "Slēpnis" galerijā "Alma", pamatots, ka viņa šo nomināciju pelnījusi "par mākslas darbu radītājam asociatīvajām iespējām, kas tik bieži netiek piedāvātas mūsdienu glezniecībā". Mākslas zinātniece, Latvijas Nacionālā mākslas muzeja laikmetīgās mākslas kolekcijas glabātāja Astrīda Rogule norādījusi, ka Krūze "pārlicinoši izceļ glezniecības spējas raisīt individuālas atklāsmes, nelietojot provokatīvus līdzekļus, bet tieši ar harmoniskiem gleznojumiem uzjundot pārdzīvojumu un līdzpārdzīvojumu".

"Krūzes iepriekšējās darbības kontekstā izstāde iezīmē ainavisku un figurālu motīvu redukciju līdz abstraktām formām, bet nosaukumi piešķir manāmu rotaļīguma devu, rosinot neaizrauties ar pārlietu eksistenciāli nopietnām interpretācijām," papildinājusi mākslas zinātniece Stella Peļše.

Mākslinieces darbi pārstāv neoekspresionismu gan vizuāli - spēles aspekts, viegla ironija par glezniecības monumentalitāti, kustība, ritms -, gan idejiski - tie valdzina ar iekšējo emocionalitāti un brīvību, pretstatītu minimālismam un prāta konstruētajam funkcionālismam. Krūze reiz skaidrojusi: "Es gleznoju par iedomāto slēpni cilvēkā, kurā ir saasināta dzirde, tauste, uztvere. Kad sajustais uzbur tēlus un iztēlē izveido savu pasauli. Kā izskatās smarža, pārlūzuša zariņa troksnis vai kustība..."

Kas tad īsti ir tas, ko māksliniece vēlas mākslā pateikt, un kas ir tas, ko māksliniece vēlas redzēt pēc sava darba pabeigšanas? Atbildes uz šiem jautājumiem mums sniedza viņa pati.

Kas ir galvenais, ko gribat mākslā pateikt?

Vis, ieskaitot pašu sevi, ir kustīgs. Domas ir kustībā, sapņi rodas un pārveidojas, ķermenis uztver un pārraida. Notiek dejas, kur krāsu laukumi un zīmējums skan, veido mūziku un rada noskaņu.

Vai, uzsākot jaunu darbu, jums jau ir skaidrs, kādu vēlaties redzēt gala rezultātu?

Ir procesa darbi, kuros es eksperimentēju un novēroju, kas patīk, kas ir aktuāls. Tas ir tāds kā pētnieciskais darbs, kuram nav zināms gala rezultāts konkrētam darbam, bet vēlāk ir skaidrs, vai rodas pārlicība, kurā virzienā ir jāiet.

Un ir "gala" darbi, kad esmu nonākusi pie idejas izpaušanas veida, un gala rezultāts tad ir skaidrs + atvērts pārsteigumiem.

Ko jūs ar saviem mākslas darbiem gribētu pateikt ārvalstu skatītājam par Latviju?

Māksliniekam Latvijā ir lieliska iespēja iedvesmu un gudrību pasmelties dabā.

Vai iekarot savu vietu mākslā ir grūti?

Manuprāt, vispirms to vietu vajag iekarot sev. Būt pašam savā ādā un spēt pielāgoties pārmaiņām. Un tas jau dažbrīd liekas grūti - trāpīt uz tā viļņa, ka dari savu.

Un tālāk, kā tas izpaužas ārpusē, atkarīgs no tā, cik tu esi atvērts riskam, veiksmei un visam pārējam. Noturēt to visu tā, ka tas darbojas, nav viegli. Jebkurā gadījumā ir jāstrādā.

Kas jums ir svarīgāk - mākslas ekspertu vai sabiedrības atzinība?

Dažbrīd šķiet, ka mākslas ekspertu atzinība ir svarīgāka.

Ko Jums kā māksliniecei nozīmē nominācija 'Purvīša balvai'?

Nominācija man nozīmē saņemēšanos. Ka pakāpiens ir nostiprināts.